

Betonētāja profesijas standarts

1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – betonētājs.
2. Profesijas kods – 7114 01.

2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.
2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:
– betonētājs būvlaukumā ēku, autoceļu, dzelzceļu un hidrotehnisko būvju būvniecības darbos veic betona un dzelzsbetona (turpmāk – betona) konstrukciju betonēšanu vai izgatavo betona konstrukcijas būvizstrādājumu ražotnē; darbus veic betonēšanas tehniķa vai citas struktūrvienības vadītāja vadībā.
Betonētājs strādā būvuzņēmumos, būvizstrādājumu ražošanas uzņēmumos vai citos uzņēmumos.

3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja izprast un ievērot normatīvo aktu prasības betonēšanas darbiem.
2. Spēja izpildīt būvuzņēmuma darba kārtības un būvlaukuma iekšējās kārtības noteikumu prasības.
3. Spēja rasēt betonējamās konstrukcijas un lietot rasējumos izmantotos apzīmējumus un terminoloģiju.
4. Spēja atšķirt betonējamo būvkonstrukciju funkcionālo nozīmi.
5. Spēja lietot betonējamo konstrukciju izveidošanas un iestrādāšanas metodes un tehnoloģiskās iekārtas, kā arī izmantot betonējamo konstrukciju sastāvdaļu specifikācijas.
6. Spēja iekārtot betonēšanas darbu posmiem atbilstošas parocīgas un drošas darba vietas, kā arī lietot tam nepieciešamo aprīkojumu.

7. Spēja veikt būvizstrādājumu pārvietošanu būvlaukumā, būvizstrādājumu ražotnē un darba vietā ar vai bez celšanas mehānismu lietošanas.

8. Spēja lasīt un saprast betonējamo konstrukciju un veidņu detalizācijas rasējumus, kā arī betonēšanas darbu veikšanas projektu.

9. Spēja ievērot izpildāmo betonēšanas darbu posmu kvalitātes prasības.

10. Spēja būvlaukumā izveidot betonējamās konstrukcijas pamatni atbilstoši būvkonstrukciju rasējumam, ierīkot un nostiprināt veidņus, izveidot stiegrojumu, ievietot konstrukcijā būvizstrādājumus un ieliekamās detaļas, iestrādāt betonu un izmantot atbilstošas tehnoloģijas minēto darbu procesā.

11. Spēja būvizstrādājumu ražotnē ierīkot un nostiprināt betonējamās konstrukcijas veidņus, izveidot stiegrojumu, ievietot konstrukcijā būvizstrādājumus un ieliekamās detaļas, iestrādāt betonu, un izmantot atbilstošas tehnoloģijas minēto darbu procesā.

12. Spēja apstrādāt betona virsmu atbilstoši rasējumam.

13. Spēja kopt betonu, lietojot apstākļiem atbilstošas metodes.

14. Spēja atveidot betonētās konstrukcijas, lietojot veidņu veidiem un sistēmām atbilstošas metodes.

15. Spēja lasīt, saprast un ievērot izmantojamo būvizstrādājumu ražotāju instrukcijas.

16. Spēja lietojot betona iestrādes un apstrādes tehnoloģijas, betona kopšanas metodes un atveidošanas metodes atbilstoši veidņu veidiem un sistēmām.

17. Spēja izprast un ievērot darba aizsardzības normatīvo aktu prasības un prasības būvlaukumā un būvizstrādājumu ražotnē.

18. Spēja novērtēt negadījumu bīstamību un iespējamās sekas būvlaukumā un būvizstrādājumu ražotnē, atbilstoši rīkoties nestandarta situācijās.

19. Spēja sniegt pirmo palīdzību, izmantojot pirmās palīdzības līdzekļus un pirmās palīdzības sniegšanas metodes būvlaukumā un būvizstrādājumu ražotnē.

20. Spēja izprast un ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības un lietot vides aizsardzības paņēmienus būvlaukumā un būvizstrādājumu ražotnē.

21. Spēja identificēt videi bīstamos atkritumus un veikt atkritumu savākšanu būvlaukumā un būvizstrādājumu ražotnē.

22. Spēja atpazīt bīstamās darba vietas un operācijas būvlaukumā un būvizstrādājumu ražotnē.

23. Spēja lietot betonētājiem nepieciešamos individuālos un kolektīvos darba aizsardzības līdzekļus.

24. Spēja patstāvīgi izpildīt uzdoto darbu, uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.

25. Spēja ievērot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus saskarsmē un komunikācijā ar citiem betonētājiem un betonēšanas tehniķi.

26. Spēja ievērot darba tiesisko attiecību normas

27. Spēja pārvaldīt valsts valodu un vienu svešvalodu.

4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Izprast un ievērot normatīvo aktu prasības betonēšanas darbiem.

2. Izpildīt būvuzņēmuma darba kārtības un būvlaukuma iekšējās kārtības noteikumu prasības.

3. Rasēt betonējamās konstrukcijas un lietot rasējumos izmantotos apzīmējumus un terminoloģiju.

4. Atšķirt betonējamo konstrukciju funkcionālo nozīmi.

5. Lietot betonējamo konstrukciju izveidošanas un iestrādāšanas metodes un tehnoloģiskās iekārtas.

6. Izmantot betonējamo konstrukciju sastāvdaļu specifikācijas.

7. Iekārtot betonēšanas darbu posmam atbilstošu parocīgu un drošu darba vietu.

8. Lietot betonēšanas darbu posmiem nepieciešamo aprīkojumu.

9. Veikt būvizstrādājumu pārvietošanu būvlaukumā, ražotnē un darba vietā.
10. Ievērot izpildāmo betonēšanas darbu posmu kvalitātes prasības.
11. Lasīt betonējamo būvkonstrukciju un to elementu rasējumus.
12. Izveidot betonējamo konstrukciju pamatni atbilstoši būvkonstrukciju rasējumam.
13. Lasīt betonējamo konstrukciju veidņu detalizācijas rasējumus.
14. Ierīkot un nostiprināt betonējamās konstrukcijas veidņus.
15. Izmantot celšanas mehānismus un pārvietot būvizstrādājumus būvlaukumā, būvizstrādājumu ražotnē un darba vietā.
16. Izveidot betonējamo konstrukciju stiegrojumu atbilstoši rasējumam.
17. Ievietot betonējamajā konstrukcijā būvizstrādājumus un ieliekamās detaļas.
18. Iestrādāt betonu konstrukcijā atbilstoši rasējumiem.
19. Lietot betona iestrādes tehnoloģijas.
20. Apstrādāt būvkonstrukcijas betona virsmu atbilstoši rasējumam.
21. Lietot betona virsmas apstrādes tehnoloģijas.
22. Lasīt betonēšanas darbu veikšanas projektu.
23. Lietot apstākļiem atbilstošas betona kopšanas metodes.
24. Atveidņot betonētās konstrukcijas, lietojot veidņu veidiem un sistēmām atbilstošas metodes.
25. Lasīt, saprast un ievērot izmantojamo būvizstrādājumu ražotāju instrukcijas.
26. Ievērot darba un vides aizsardzības normatīvo aktu prasības un prasības betonēšanas darbos.

27. Lietot vides aizsardzības paņēmienus būvlaukumā un būvizstrādājumu ražotnē.

28. Atpazīt bīstamas darba vietas un operācijas, novērtēt negadījumu bīstamību un iespējamās sekas būvlaukumā un būvizstrādājumu ražotnē.

29. Rīkoties nestandarta situācijās, lietot pirmās palīdzības sniegšanas metodes un līdzekļus būvlaukumā un būvizstrādājumu ražotnē.

30. Identificēt videi bīstamos atkritumus būvlaukumā un būvizstrādājumu ražotnē.

31. Veikt atkritumu savākšanu būvlaukumā un būvizstrādājumu ražotnē.

32. Lietot individuālos un kolektīvos darba aizsardzības līdzekļus būvlaukumā un būvizstrādājumu ražotnē.

33. Sniegt pirmo palīdzību.

34. Patstāvīgi izpildīt uzdoto darbu, uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.

35. Pārvaldīt valsts valodu.

36. Pārvaldīt vienu svešvalodu profesionālās saziņas līmenī.

37. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.

38. Ievērot darba tiesisko attiecību normas.

39. Ievērot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus saskarsmē un komunikācijā.

5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

- 1.1. civilā aizsardzība;
- 1.2. profesionālā etiķete;
- 1.3. ilgtspējīgas būvniecības jēdziens.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

- 2.1. normatīvie akti betonēšanas darbiem;
- 2.2. stiegrojumu veidi un klases;
- 2.3. stiegrojuma palīgmateriāli;
- 2.4. betona veidi un klases;
- 2.5. betona piedevas;
- 2.6. betona virsmas veidi;
- 2.7. betona virsmas aizsargājošie materiāli;
- 2.8. betona kopšanas materiāli;
- 2.9. saskarsme;
- 2.10. profesionālie termini valsts valodā un vienā svešvalodā.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. betonēšanas darbu veikšanas projekts
- 3.2. būvniecības terminoloģija un grafiskie apzīmējumi;
- 3.3. betonēšanas darbos izmantojamie būvmateriāli un būvizstrādājumi;
- 3.4. būvniecības rasēšana;
- 3.5. betonēšanas darbu tehnoloģija, iekārtas, organizācija;
- 3.6. pamatņu veidi un izveidošanas metodes;
- 3.7. kravu pārvietošana;
- 3.8. stiegrošanas darbu metodes un paņēmieni;
- 3.9. betona virsmas apstrādes tehnoloģijas un paņēmieni;
- 3.10. betona kopšanas tehnoloģijas un paņēmieni;
- 3.11. veidņu kopšanas tehnoloģijas, paņēmieni un materiāli;
- 3.12. kvalitātes noteikšanas ierīces un instrumenti;
- 3.13. betona iestrādes tehnoloģijas un paņēmieni;
- 3.14. atveidņošanas tehnoloģijas un paņēmieni;
- 3.15. veidņu veidi un sistēmas un izveidošanas metodes;
- 3.16. betona un dzelzsbetona konstrukciju izveidošanas tehnoloģijas un paņēmieni;
- 3.17. profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipi;
- 3.18. darba aizsardzība un darba aizsardzības līdzekļi, to lietošana;
- 3.19. pirmā palīdzība;
- 3.20. elektroapgādes ierīces un to lietošana;
- 3.21. ugunsdrošība, ugunsdzēsības līdzekļi un to lietošana;
- 3.22. vides aizsardzība, atkritumu savākšanas tehnoloģijas un paņēmieni;
- 3.23. darba tiesisko attiecību normas;
- 3.24. valsts valoda;
- 3.25. viena svešvaloda profesionālās saziņas līmenī.

Pienākumi un uzdevumi

Pienākumi	Uzdevumi
1. Betonēšanas darbu reglamentējošo normatīvo aktu, darba tiesību, darba un vides aizsardzības noteikumu ievērošana.	1.1. ievērot betonēšanas darbus reglamentējošo normatīvo aktu prasības; 1.2. ievērot būvuzņēmuma darba kārtības un būvlaukuma iekšējās kārtības noteikumus; 1.3. izpildīt darba aizsardzības prasības; 1.4. rīkoties nelaimes gadījumā atbilstoši situācijai un sniegt pirmo palīdzību; 1.5. nepieļaut vides piesārņošanu; 1.6. veikt būvniecības atkritumu, tai skaitā bīstamo atkritumu savākšanu.
2. Būvprojekta lasīšana.	2.1. lasīt un izprast būvkonstrukciju rasējumus; 2.2. ievērot betonēšanas darbu secību (darba veikšanas projektu); 2.3. lasīt betonējamo konstrukciju sastāvdaļu specifikācijas.
3. Darba vietas iekārtošana.	3.1. pielietot parocīgu un drošu aprīkojumu; 3.2. sakārtot materiālus nepieciešamā apjomā darba vietā, uzturēt parocīgu darba vietu; 3.3. pielietot individuālos un kolektīvos aizsardzības līdzekļus.
4. Betona un dzelzsbetona konstrukciju izveidošana uz būvēm.	4.1. zināt un ievērot kvalitātes prasības; 4.2. izveidot konstrukcijas pamatni; 4.3. izveidot betonējamās konstrukcijas veidņus; 4.4. izveidot stiegrojumu un ievietot būvizstrādājumus un detaļas; 4.5. betonēt konstrukciju; 4.6. apstrādāt betona virsmu; 4.7. kopt betonu cietēšanas laikā; 4.8. atveidņot konstrukciju.
5. Betona un dzelzsbetona konstrukciju izgatavošana ražotnēs.	5.1. zināt un ievērot kvalitātes prasības; 5.2. izveidot betonējamās konstrukcijas veidņus; 5.3. izveidot stiegrojumu un ievietot būvizstrādājumus un detaļas; 5.4. betonēt konstrukciju; 5.5. kopt betonu cietēšanas laikā; 5.6. atveidņot konstrukciju.

Betonētāja profesijas standarta izstrādes darba grupa:

Valdis Līnis –	eksperts, SIA "Griva Group", projektu vadītājs;
Māris Tīrmanis –	eksperts, SIA "RBSSKALS Būvsabiedrība", eksperts;
Jānis Poikāns –	eksperts, SIA "AB21", būvinženieris;
Arnolds Bruņa –	eksperts, AS "Ceļu inženieri", projektu vadītājs;
Bruno Otersons –	eksperts, Latvijas Būvinženieru savienība, eksperts;
Vita Zariņa –	moderatore, SIA "Biznesa augstskola Turība", asoc. profesore;
Iveta Strēle –	moderatore, SIA "Biznesa augstskola Turība", lektore.

Betonētāja profesijas standarta eksperti:

Mārcis Nikolājevs –	biedrība "Latvijas Būvnieku asociācija", prezidents;
Kaspars Dombrovskis –	SIA "RBSSKALS Būvsabiedrība", valdes loceklis.